

นครโฮจิมินห์ประกาศแผนรักษาเสถียรภาพยาจำเป็นขั้นพื้นฐาน ควบคุมราคา ส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ

1. เนื้อข่าว

คณะกรรมการประชาชนแห่งนครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh City People's Committee) มีมติอนุมัติและประกาศใช้แผนดำเนินงานโครงการรักษาเสถียรภาพตลาดยาจำเป็นขั้นพื้นฐาน (essential medicines) สำหรับช่วงระยะเวลา ปี 2569 – 2570 โดยมุ่งยกระดับระบบกำกับดูแลด้านคุณภาพยา การกำหนดโครงสร้างราคาที่เหมาะสม และการบริหารสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านสาธารณสุขและรองรับความต้องการใช้ยาของประชาชนได้อย่างเพียงพอในทุกภาวะการณ์

ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวถือเป็นเครื่องมือเชิงนโยบายด้านการรักษาเสถียรภาพตลาดที่ดำเนินการควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบาย “ชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับการใช้สินค้าของเวียดนาม” และโครงการ “ชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับการใช้ยาของเวียดนาม” ภายใต้การกำกับของกระทรวงสาธารณสุขเวียดนาม (Ministry of Health)

ในมิติของโครงสร้างด้านอุปทาน โครงการกำหนดเงื่อนไขให้ผลิตภัณฑ์ยาที่เข้าร่วมต้องเป็นยาที่มีถิ่นกำเนิดการผลิตภายในประเทศ และต้องดำเนินการผลิตภายใต้สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยา (Good Manufacturing Practice: GMP) เพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานคุณภาพและเสถียรภาพในการจัดหา แม้ในภาวะความผันผวนของตลาด ควบคู่กันนี้ โครงการยังได้กำหนดกรอบการกำกับดูแลด้านราคา โดยกำหนดให้ราคาจำหน่ายของยาภายใต้โครงการต้องต่ำกว่าผลิตภัณฑ์ที่เทียบเคียงได้ในตลาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ซึ่งถือเป็นเครื่องมือเชิงนโยบายในการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขของภาคครัวเรือน และเสริมสร้างการเข้าถึงยาที่มีความจำเป็นอย่างทั่วถึง

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสศต. ณ นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 23 – 27 มีนาคม 2569

ขณะเดียวกัน นครโฮจิมินห์ยังมุ่งพัฒนาระบบการกระจายสินค้าให้มีความครอบคลุมและหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยการขยายจำนวนจุดจำหน่ายยาที่อยู่ภายใต้โครงการในร้านขายยาและสถานประกอบการจำหน่ายยา เพื่อเพิ่มการเข้าถึงของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงยาที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมได้อย่างทั่วถึง

ในมิติของขอบเขตรายการยา โครงการครอบคลุมบัญชียาจำเป็นขั้นพื้นฐานจำนวน 20 กลุ่มเภสัชภัณฑ์ รวมประมาณ 350 รายการ โดยมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ยาที่ใช้ในการรักษาโรคที่พบบ่อย (common disease therapeutics) โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (chronic non-communicable diseases: NCDs) และยาที่มีความต้องการใช้ในระดับสูงในตลาดยา ทั้งนี้ โครงสร้างรายการยาภายใต้โครงการประกอบด้วยกลุ่มยาหลัก ได้แก่ ยาแก้ปวดและลดไข้ ยาต้านการอักเสบ ยาต้านปฏิชีวนะ ยาสำหรับระบบหัวใจและหลอดเลือด ยาควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ยาต้านการติดเชื้อ ยาสำหรับระบบทางเดินอาหาร ยาสำหรับระบบทางเดินหายใจ ยารักษาโรคกระดูกและข้อ กลุ่มวิตามินและแร่ธาตุ ตลอดจนผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพรและยาแผนโบราณ การจัดทำบัญชีรายการยาดังกล่าวอาศัยหลักเกณฑ์การคัดเลือกตามความจำเป็นด้านสาธารณสุข และรูปแบบการใช้ยาที่สอดคล้องกับอุปสงค์ที่แท้จริงของประชาชน ควบคู่กับการยึดถือกรอบข้อกำหนดทางวิชาการและกฎระเบียบเฉพาะด้านของกระทรวงสาธารณสุขเวียดนามอย่างเคร่งครัด

ในส่วนของหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ โครงการเปิดรับผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุตสาหกรรมยา ทั้งภาคการผลิตและการค้า รวมถึงผู้ประกอบการค้าปลีก โดยกำหนดให้ต้องมีคุณสมบัติสอดคล้องตามมาตรฐานการผลิตที่ดี (GMP) และมาตรฐานการกระจายยาที่ดี (Good Distribution Practice: GDP) อย่างครบถ้วน มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง และมีศักยภาพด้านเครือข่ายการกระจายสินค้าในระดับครอบคลุม พร้อมทั้งให้คำรับรองในการจัดหาผลิตภัณฑ์ยาให้เป็นไปตามปริมาณ คุณภาพ และระดับราคาที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้สำหรับภาคการค้าปลีก กำหนดให้สถานประกอบการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการอนุญาตประกอบธุรกิจยาอย่างเคร่งครัด โดยต้องดำเนินการเปิดเผยราคาจำหน่ายอย่าง จัดสรรพื้นที่จำหน่ายสำหรับยาภายใต้โครงการอย่างชัดเจน และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาตามโครงสร้างราคาที่กำหนด เพื่อให้เป็นไปตามกรอบการกำกับดูแลของโครงการอย่างเคร่งครัด

ในส่วนของการบูรณาการกำกับดูแลและสิ่งจูงใจ ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับการสนับสนุนเชิงสถาบัน อาทิ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ การจัดทำและเผยแพร่บัญชีราคามาตรฐาน การจัดให้มีสื่อแสดงอัตลักษณ์โครงการ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงอาจได้รับการพิจารณาเพื่อรับรางวัลเมื่อสิ้นสุดโครงการ ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกรอบกฎหมายด้านเภสัชกรรมอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะข้อกำหนดเกี่ยวกับการตรวจสอบย้อนกลับถิ่นกำเนิดยา (traceability and origin verification) และระบบควบคุมคุณภาพ หากตรวจพบการไม่ปฏิบัติตามจะถูกดำเนินมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และอาจถูกเพิกถอนสถานะการเข้าร่วมโครงการโดยทันที

ในมิติของการกำกับดูแลด้านราคา โครงการกำหนดให้มีการแสดงราคาจำหน่ายยาในรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน ณ ทุกจุดจำหน่าย ตลอดช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2569 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2570 เพื่อสร้างความโปร่งใสของตลาด และลดความเหลื่อมล้ำด้านราคา ทั้งนี้ ในกรณีที่ต้นทุนปัจจัยนำเข้ามีการเปลี่ยนแปลงเกินกว่าร้อยละ 3 ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอปรับโครงสร้างราคาได้ โดยจะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาภายใต้กลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล ได้แก่ กรมการคลัง

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์

(Department of Finance) และกรมสาธารณสุข (Department of Health) ซึ่งจะดำเนินการพิจารณาแล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลา 3-5 วันทำการ เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะต้นทุนและรักษาเสถียรภาพของตลาดโดยรวม

ในภาพรวมเชิงนโยบาย นครโฮจิมินห์ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนผ่านกลไกความสมัครใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพเข้าร่วมโครงการ แม้จะไม่ได้รับการอุดหนุนทางการคลัง ทั้งนี้ เพื่อร่วมขับเคลื่อนภารกิจด้านการคุ้มครองสวัสดิการสังคม และยกระดับประสิทธิภาพของระบบบริการสาธารณสุขในภาพรวม ในด้านการบริหารจัดการเชิงสถาบัน ได้มอบหมายให้กรมสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการรับและกลั่นกรองบัญชีรายการยา การประสานและคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเหมาะสม การเผยแพร่บัญชีรายชื่อจุดจำหน่าย ตลอดจนการติดตามกำกับดูแลด้านเสถียรภาพอุปทาน และการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการแสดงราคาให้เป็นไปตามกรอบข้อบังคับของโครงการอย่างเคร่งครัด

(แหล่งที่มา <https://vneconomy.vn/> ฉบับวันที่ 18 มีนาคม 2569)

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

ท่ามกลางแนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขที่เพิ่มสูงขึ้นและอุปสงค์บริการสุขภาพที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการประชาชนแห่งนครโฮจิมินห์ได้ประกาศดำเนินโครงการรักษาเสถียรภาพตลาดยาจำเป็นขั้นพื้นฐานในช่วงปี 2569-2570 ในฐานะเครื่องมือเชิงนโยบาย เพื่อกำกับดูแลตลาดยาให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น ควบคู่กับการยกระดับสวัสดิการสังคม และความมั่นคงด้านสาธารณสุข โดยโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ ภายใต้กรอบการกำกับของกระทรวงสาธารณสุขเวียดนาม

ภายใต้กรอบดังกล่าว โครงการครอบคลุมบัญชียาจำเป็นขั้นพื้นฐานกว่า 350 รายการใน 20 กลุ่มเภสัชภัณฑ์ โดยมุ่งเน้นยาสำหรับโรคที่มีภาระโรคสูง อาทิ โรคหัวใจและหลอดเลือด ระบบทางเดินหายใจ และโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง รวมถึงยาพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อระบบบริการสุขภาพ ทั้งนี้ กำหนดให้ผลิตภัณฑ์ยาที่เข้าร่วมต้องเป็นยาที่ผลิตภายในประเทศภายใต้มาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยา (Good Manufacturing Practice: GMP) ซึ่งนอกจากจะเป็นการรับประกันคุณภาพ และความต่อเนื่องของอุปทานแล้วยังเป็นกลไกสำคัญในการลดการพึ่งพาการนำเข้า และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยาในประเทศ

ในมิติด้านการกำกับราคา โครงการได้กำหนดให้ราคาจำหน่ายต่ำกว่าผลิตภัณฑ์ที่เทียบเคียงได้ในตลาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ซึ่งทำหน้าที่เป็นจุดอ้างอิงราคาในการกำหนดทิศทางตลาด และช่วยจำกัดความผันผวนของราคาในภาวะที่อุปสงค์เพิ่มขึ้นหรืออุปทานขาดแคลน ขณะเดียวกัน กลไกการปรับราคาแบบมีเงื่อนไข โดยเปิดให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอปรับราคาได้เมื่อโครงสร้างต้นทุนเพิ่มขึ้นเกินร้อยละ 3 ภายในระยะเวลา 3-5 วันทำการ สะท้อนถึงการออกแบบนโยบายที่คำนึงถึงดุลยภาพระหว่างการค้าคุ้มครองผู้บริโภค และการรักษาแรงจูงใจของภาคธุรกิจ เพื่อลดความเสี่ยงของการบิดเบือนตลาดในระยะยาว

นอกจากนี้ โครงการยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงข่ายการกระจายยา โดยการขยายจุดจำหน่ายผ่านสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาต พร้อมกำหนดให้มีการแสดงราคาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และการจัดพื้นที่จำหน่ายเฉพาะสำหรับยาภายใต้โครงการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึง และลดข้อจำกัดด้านข้อมูล โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง อันจะส่งผลให้การเข้าถึงบริการสุขภาพมีความเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น

ในเชิงผลกระทบต่อภาคธุรกิจ นโยบายดังกล่าวสร้างทั้งโอกาสและข้อจำกัด โดยในด้านหนึ่งผู้ประกอบการภายในประเทศที่มีศักยภาพด้านการผลิตตามมาตรฐาน GMP และมีเครือข่ายการจัดจำหน่ายที่ครอบคลุม จะได้รับประโยชน์จากการขยายปริมาณตลาด และการยกระดับความน่าเชื่อถือผ่านการรับรองของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขด้านราคาและมาตรฐานที่เข้มงวดอาจเพิ่มต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และนำไปสู่การคัดกรองผู้ประกอบการ ขณะเดียวกัน ผู้ส่งออกจากต่างประเทศอาจเผชิญข้อจำกัดด้านการเข้าถึงตลาดจากมาตรการส่งเสริมการผลิตในประเทศ

ในระยะยาว โครงการดังกล่าวมีศักยภาพในการปรับโครงสร้างตลาดยาเวียดนามให้มีความเป็นระบบและมีการแข่งขันบนพื้นฐานของมาตรฐานมากยิ่งขึ้น โดยช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทาน และลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาภายนอก ขณะเดียวกัน บทบาทของภาครัฐในฐานะผู้กำกับดูแลได้รับการเสริมความเข้มแข็งผ่านกลไกการควบคุมราคา การติดตามอุปทาน และการตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมบิดเบือนตลาด อาทิ การกักตุนสินค้า การเก็งกำไร และการแพร่กระจายของยาปลอมหรือยาที่ไม่ได้มาตรฐานในระบบตลาดยาเวียดนามอย่างยั่งยืน

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

มาตรการรักษาเสถียรภาพตลาดยาจำเป็นของนครโฮจิมินห์มีแนวโน้มก่อให้เกิดผลกระทบเชิงโครงสร้างต่อผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะด้านการเข้าถึงตลาด เนื่องจากเงื่อนไขที่ให้ความสำคัญกับการผลิตภายในประเทศ และการกำหนดราคาจำหน่ายต่ำกว่าตลาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ซึ่งอาจเพิ่มแรงกดดันด้านการแข่งขันราคา และจำกัดบทบาทของผู้ส่งออกยาไทยในตลาดเวียดนาม ขณะเดียวกัน การยกระดับมาตรฐานการผลิตและการกระจายสินค้า (GMP/GDP) รวมถึงระบบตรวจสอบย้อนกลับ ส่งผลให้ต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบสูงขึ้น และทำให้ตลาดมีแนวโน้มคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีศักยภาพมากขึ้นอย่างชัดเจน

ผู้ประกอบการไทยควรพิจารณาการบูรณาการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศเวียดนาม ผ่านการสร้างร่วมมือทางธุรกิจหรือการลงทุนร่วมกับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านถิ่นกำเนิดสินค้า นอกจากนี้ ควรมุ่งพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาที่มีมูลค่าเพิ่มสูง หรือผลิตภัณฑ์ที่อยู่นอกกรอบการควบคุมราคา เพื่อลดแรงกดดันด้านราคา พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานการผลิตและระบบกระจายสินค้าให้สอดคล้องกับข้อกำหนดทางกฎหมายของเวียดนาม เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

อย่างไรก็ดี นโยบายดังกล่าวสะท้อนถึงการเติบโตของอุปสงค์ด้านสุขภาพและการจัดระเบียบตลาดยาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเอื้อต่อผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพในการลงทุนระยะยาว ทั้งในรูปแบบการจัดตั้งฐานการผลิตในเวียดนาม การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาเครือข่ายการจัดจำหน่าย ตลอดจนการต่อยอดสู่ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น โลจิสติกส์ยา และการบริหารห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยทั้งในตลาดเวียดนามและตลาดอาเซียนในระยะยาว